

DEBRECZEN

1913. XLV. évfolyam.

152-ik szám.

Péntek, november 21.

Előfizetési ár szétküldéssel:

HELYBEN:	VIDÉKEN:
Egy óra 1 korona	Egy óra 1 K 50 f.
Negyedévre 3	Negyedévre 4 K 50 f.
Egyes szám ára 4 fill.	Egyes szám ára 6 fill.

Felelős szerkesztő:
KIRÁLY PÉTER DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

DEBRECZEN,
Darabos-utca 7. szám.
Telefon: 412.

Gazdasági katasztrófa.

„A bécsi hitelezői védegyelet a következő fizetési képtelenségeket jelenti... Megvolt ez az alrovata a magyar lapok közgazdasági rovatának mindig, de a cím után ez előtt még nem is olyan régen három-négy név következett, ritkán ha öt. Az idén pedig? Idén néha egész szakaszok, bekezdések sorolják fel az elpusztult ekszisztenciák neveit, szépen sorjában csak a neveket, egymásután, az ember úgy érzi magát, ha a lapnak erre a szögletére szalad a szeme, mint utcában, melyben sok-sok az üzlet és bolt és minden harmadiknak a vasredőnye le van bocsátva és rajta a *felcsú* felirásos cédula: Ezen helyiség azonnal kiadó. Vagy úgy érzi magát, mint temetőben ujjonnan felhantolt sírdombok között.

Magas színvonalu, hatalmas fejtegetéseket olvashatunk a vasipar rosszabb üzletmenetéről, hallhatni panaszokat arról, hogy a cukoripar fényes helyzetében hanyatlás állott be, azt is megtudjuk, hogy a malomipar milliomosai nincsenek megelégedve az üzletmenettel. A bankok és egyéb pénzintézetek vezető férfiai szintén sóhajokat röptenek világgá a pénzpiac feszültségéről, az értékpapírok rossz árfolyam-alakulásáról. Hogy tehát a nagy korifeusok ez idő szerint nincsenek megelégedve az üzletmenettel, azt mindenféle variációban megtudja a világ. A mi valódi bajunkat azonban, az igazi kereskedővilágnak romlását, pusztulását, mindennél ékeesebben és szívhez szólóbban beszél el ez a száraz rovat: A bécsi hitelezői védegyelet a következő fizetési képtelenségeket jelenti... S minden második-harmadik név után zárjelben így: (csőd).

Hitelünk az már régen nincs. Árut még adnának valahogy hitelbe, de minek vegyen, amikor úgy sincs rá vásárló? Fásultan vivja tovább harcát ki-ki a teljes elmerülés veszedelmével, de sehol biztató reménysugár, amely az idők jobbrafordultával kecsegtetne.

A kisemberek hitelét kellene megcsinálni legelső sorban, ennél sürgősebb teendő nincsen ebben az országban.

Hogy a fiskálisok és bírák milyen paragrafusok alapján fogják a jövőben egymást bosszantani, az igazán nem olyan problema, amely megoldásra nem várhatna még egy kissé. De egészen bizonyos, hogy ha a kereskedelmi és ipari hitel ügyét hamar nem rendezzük és az iparnak és kereskedelemnek az olyannyira szükséges hitelt nem szerezzük meg, úgy az ország legproduktívabb rétege menthetetlenül el fog pusztulni.

Ma már ott tartunk, hogy mindazok a hitelszervek, amelyek a multban a kisebb iparosok és kereskedők hitelügyét ellátták, egymásután megsemmisültek. Elpusztultak a hitelszövetkezetek, tönkrementek a kis bankok és a közép-bankok tulnyomó része s a hitelszervezet fejlődése olyan irányt vett, amely a nagybankok korlátlan uralmát jelenti. — A nagybank pedig a dolog természeténél fogva, nem tudja kielégíteni a kis emberek hitelszükségletét.

Ez az igazi magyar kérdés.

Az egyházkerület közgyűlése.

Második nap.

(Saját tudósítónktól.) Ma délelőtt folytatta a tiszántúli ref. egyházkerület rendes őszi közgyűlését. A közgyűlés mai, második napját délelőtt fél 10 órakor nyitotta meg Degenfeld József gróf, egyházkerületi főgondnok, ami után a tárgysorozat további tárgyalásához kezdett a közgyűlés.

Dr. Radó Endre és dr. Veress István megválasztott gimnáziumi tanárok letették az esküt. Megjerték a választást a perrendtartás kereskedelmi és váltójogi tanszékére és a bölcsészeti akadémiai német nyelvi tanszékére. Az előbbire dr. Bacsó Jenő máramarosszigeti tanárt választották meg, az utóbbit az eddigi ideiglenes tanárral, Huss Richárddal töltötték be.

A kollégium 1914. évi költségvetésének tárgyalása során nagy vitát okozott az, hogy a gazdasági tanács indítványozta, hogy a kölcsönök kamatlábát emeljék fel. Soltész

Endre és Márk Endre a kamatláb emelés ellen szólaltak fel. Dr. Jászai Viktor rámutat, hogy nem terjed a kollégium adósaival szemben való erkölcsi kötelessége annyira, hogy a mindenkorí arviszonyokon alul bocsássa tőkét rendelkezésükre. A gazdaságosság elvét kell követni s az így nyert haszon felhasználásával lehet azután erkölcsi tekintetből beszélni. Mikor a kollégium költségvetéséről van szó, akkor az egyházkerület a kollégium legfőbb képviselője kell, hogy legyen. Elfogadásra ajánlja az előadói javassatot, vagyis hogy a bankráta fölé két perccenttel emeljék a kamatlábát.

Vass Mihály esperes ellene van a kamalábemelésnek. Domahidy Elemér főispán a kamatlábemelés mellett szólal fel. Nem uzsoráskodni akar a gazdasági tanács, — mondta — de a körülmények követelik, hogy emelje a kamatlábát. Azt a distinkciót azonban, hogy csak magánkölcsonöknél legyen két perccenttel magasabb a kamatláb, fenntartandónak tartja. Adós egyházközségeknek csak egy perccent emelést indítványoz a bankráta felett.

Degenfeld József gróf: Itt egy erkölcsi testület vagyonáról van szó, melyet az egyházkerület kezel. Nem szabad könyörületességi momentumokra átmenni s ezt az idegen vagyont úgy kell kezelniük, ahogy a körülmények engedik.

Ferençy Gyula, Rácz Gyula és Soltész Endre ismételt felszólalása után szavazára került a sor, s az egyházkerület elfogadta az igazgatóság javaslatát, Vass Mihály és Domahidy Elemér módosításai nélkül.

Fényképnagyításokat ingyen

nem adhatunk de tekintettel a közelgő ünnepekre már 5 koronától kezdve készítünk, kiváló nagyításokat és miniatűr képeket.

Legalkalmasabb karácsonyi és újevi ajándékok.

A képekreték megtekinthetők vétel kényszer nélkül.

PUPPLAJOS

arcképfészete

Csapó-utca 79. szám alatt.

A Bikszádi

természetes Gyógy-ásványvíz

Egy láda Bikszádi víz 40 1/3, vagy 25 literes üveg K 12.50
Láda és üvegért visszafizetnek K 5.—
Marad K 7.60

Egy üveg Bikszádi víz 32 fillér
Üvegért vissza 12 fillér
Marad 20 fillér

Kapható minden fűszerüzletben

vegyi alkatrészénél fogva a legjelesebb. Gyógyhatása fölülmúlja a hasonlószeretétű külföldi ásványvizeket. Hurutos bántalmaknál páratlan. Idei termésű savanyu borral vegyítve kellemes ital.

„A nevető férj” című ujdonságból. Az operett kiváló énekszámokkal, melyekért Eysler jó neve garantiál és kitűnő és rendkívül mulató szövegével az idény egyik legpompásabb operett-ujdonságának ígérkezik. „A nevető férj” bemutatója szombaton, folyó hó 22-én lesz.

HIREK.

Szezon.

Őszi szellő messze hordja

Őszi szellő messze hordja
A fa sárga levelét,
Szenvedés és nyomoruság
Az életem, nem egyéb . . .
Csalfasággal szívemet
Mindörökre megtörted,
Hervadozó hulló levél
Vagyok én csak előtted . . .

Ha kinézek ablakomon
K nybe lábbad két szemem . . .
Másnak borulsz a vállára,
Meg sem ismersem már engem.
Szived vig, . . . derült a lelked —
Oly szomorú az enyém,
Mig te egy szebb jövőt remélsz
Multamat temetem én . . .

Te voltál a gondolom,
Csak egyedüli vágyam —
Üdvösségem, reménységem
Hitem, erős kőváram.
Szived gyenge kis virág volt,
De szerelmed pillangó . . .
Pirmán alig megpihenő,
Mint lehelet elfutó.

Őszi szellő messze hordja
A fa sárga levelét,
Szenvedés és nyomoruság
Az életem nem egyéb . . .
Jobb is volna megpihenni
Odalent a föld alatt,
Hol megszűn a szív szeretni
Elhagy minden gondolat . . .

Pacán.

— A jog- és pénzügyi bizottság november hó 22-ik napján, az az szombaton délután a városháza kistanácstermében ülést tart a következő tárgysorozattal: 1. Belügyminiszteri leirat, a közkórház 1914. évi költségelirányzatának megállapítása ügyében. E österjesztés a kórháznak adott 95000 korona kölcsön visszatérítése ügyében. 2. Belügyminiszteri leirat a világitási vállalat üzletszabályzatának módosítása tárgyában. 3. Előterjesztés a vízmű létesítésének ügyében. 4. Földmivélsügyi miniszteri leirat a Hortobágy hasznosítása tárgyában. 5. Előterjesztés a hortobágyi 3000 holdas öntöző telep ügyében. 6. A városi házipénztár és gyámpénztár felesleg pénzeinek elhelyezési ügye. 7. Pongor János kérvénye utóöröklési jogról lemondás iránt. 8. A Vénkert szabályozási tervények módosítása. 9. A népkonyha költségeire póthitel engedélyezési ügye. 10. A munkásház építő közhasznú részvénytársaság kérvénye a részere átengedni elhatározott területeknek használatba adása iránt. 11. Arany-Bika rt. kérvénye asztaltozás iránt. 12. Előterjesztés a Piac-utca 26—28. sz. bérház költsége tárgyában. 13. Egyéb esetleges folyó ügyek.

— Szabad Iskola. Ma csütörtökön lesz a szabad iskolában az első női előadó által tartott előadás. Dr. Láng Sándorné, a nőmozgalom lelkes apostola tart előadást arról a kérdéssel, hogy az u. n. n. úri társadalom nőinek mi fele szerepe van és kell, hogy legyen a feminizmusban? Epp ez a társadalmi réteg húzódik legjobban a nőmozgalomtól és a nőkérdést egyedül a kenyeret kereső nők kérdésének tekinti. A felvilágosítás munkája egy társadalmi réteg számára sincs tehát annyira helyén, mint épp a művelt középosztály nőié. Ezt a munkát vállalta magára az előadó, akinek mai előadása iránt városzerte nagy és élénk érdeklődés nyilvánult. Az előadás kivételesen a városházai dísztermében este 6 órakor tartatik meg és azon mindenki részt vehet a 15 éven alóiak kivételével. Jegyeket a terem bejárata előtt adnak ki. — Szombaton is lesz előadás a Szabad Iskola rendszeres előadási termében (Simonffy-u. 1. c. II. em.) s ott dr. Boldizsár Kálmán tb. tanácsnok fog beszélni „a népek csaraja és Napoleon 1813. okt. 16-18” címmel. Már most leihívjuk a közönség figyelmét erre az érdekes tárgyu előadásra.

— A patkógyári sztrájk. A magyar szabadalmazott patkógyár részvénytársaság munkásai azért, mert Papp János bizalmi férfit elbocsátották, sztrájkba lépett, amint ezt tegnap megirtuk. Az iparhatóság a patkógyár vezetőjét és a munkásokat értekezletre hívta, de a békéltetés négy óra hosszat tartó tárgyalás után sem sikerült.

— Rablónak nézett fuvaros. O lá h Imre hajdubörsörményi gazda tengeriszállítással bízta meg ifj. Lovass Gabor fuvaros. Lovass éjszaka akarta elvinni a tengerit s este tíz óra tájban lement a gazda házához. Hosszas zörgetés után az egyik lakó kinyitotta a kaput s kopogtattak O. áh lakásának ablakán. — A gazda felriadt almából s az első percekben azt hitte, hogy rablók járnak a házban. Felkapta megtört vadászfegyverét, melynek a csövét kidugta az ablakon. Ifj. Lovass Gábornak mindössze annyi ideje volt, hogy a fejét elkapja, mert a következő pillanatban a fegyver hatalmas dörrenéssel elsült. A golyó senkit sem talált. A fuvaros azonban úgy megrémült, hogy eszméletét veszítette. Haza szállították lakására, ahol súlyos betegen fekszik. Lovass panaszára a debreczeni kir. ügyészség gondatlanságból okozott súlyos testisérítés miatt eljárást indított Oláh Imre ellen.

Legújabb.

Újabb nagy sztrájk.

Pétevár, nov. 20. (Saját tudósítónktól) Mintegy 65.000 munkás sztrájkba lépett, hogy tiltakozzon ama pör ellen, amelyet az Obuchow Művek munkásai ellen sztrájkba lépésük miatt indítottak és amelynek ma van a főtárgyalása.

Öngyilkos törvényszéki jegyző.

Nyitra, nov. 20. (Saját tudósítónktól) Streichhammer Sándor, a nyitrai törvényszék jegyzője revolverrel agyonlőtte magát. Tettének okát nem tudják.

Új engedély a Canadiannak.

Bécs, nov. 20. (Saját tudósítónktól) Az osztrák belügyminiszter engedélye folytán a Canadian Pacific hajózási társaság ma, csütörtökön újból megkezdte működését Ausztriában. A Canadian Pacific már meg is nevezte új vezérigazgatóját egy nyugalmazott osztrák-magyar konzul személyében, aki hosszú időt töltött Amerikában szolgálatban.

Panamázó orosz nemesi marsall.

Pétevár, nov. 20. (Saját tudósítónktól) Ma újabb letartóztatás történt a katonai intendaturánál felfedezett visszaélések ügyében. Kiderült, hogy Schlippenbach báró nemesi marsallnak is része van a panamázásban. A rendőrség letartóztatta a bárót, aki egyik legnépszerűbb tagja volt az orosz főúri társaságnak.

Nagy tengeri viharok.

Newyork, nov. 20. (Saját tudósítónktól) Az északamerikai partvidéken rettenetes tengeri viharok vannak, amelyeknek tizenhárom hajó esett áldozatul és körülbelül kétszáz ember pusztult el a tengerben.

Kanyarójárvány Szegeden.

Szeged, nov. 20. (Saját tudósítónktól) Óriási mértékben terjedt el a városban a kanyarójárvány. Már eddig is ötszáz gyermek fekszik kanyaróban. Az összes iskolákat bezárták.

Névjegyek

1 óra alatt készülnek Horovitz Zsigmond nyomdájában Darabos-utca 7.

Férfi, fiu ruhák és angol átmeneti kabát

ujdonságok, készen és méret szerint a legolcsóbb szabott árakon

Balázs Jenő

áruhazában

a Községi Tisztviselők Országos Egyesületének szerződéses szállítójánál

Debreczen, Piac-utca 61. sz.

Szent Anna-utcával szemben.
Telefon 6-28.

Apró hirdetések.

Pénzkölcsön

ügyben forduljon

Apródy Józsefhez

Szent Anna-utca 2. szám.

Található a délelőtti órákban 8-tól 12 óráig.

MAISON BIRÓ

angol női szabó

DEBRECZEN,

Deák Ferenc-utca 13. szám.

(Royal mellett.)

8 évig Budapesten létezett. — Mérték után készít finom szövetsből selyem béléssel

kosztümöt 90 koronáért

raglánt 70 „-ért

plüsch kab. tot és

színházi köpenyt . . 100 kor.-ért

hölgyek által hozott

kelméből fazont . . 40 „-ért

!! Elsőrendű munka !!

Van szerencsém a nagyr-demü közönség figyelmét felhívni, hogy

saját készítésü

takaréktűzhelyek

különböző kivitelben **mélyen leszállított árban** kaphatók. Jóságáért szavatosságot vállalok.

Javításokat jutányosan elvállalok

Kiváló tisztelettel:

PREISLER SIMON

épület és műlakatos.

Debreczen, Hunyadi-utca 1 sz.

(Royal-szállodával szemben.)

Gyomorgörcs, kolika, étvágytalanság és általában gyomorbetegségeknek a legkütünöbbs háziszser a

HOLLANDI GYOMORCSEPPER

Egy üveg ára 40 fillér.

Kapható:

Mihalovits Jenő

gyógyszertárában, Debreczenben.

Rutinirozott budapesti,

kiterjedt ismeretséggel bíró és 17 éve fennálló bejegyzett kereskedelmi irodatulajdonos

„fizetéseképtelen“

vagy fizetési haladékot kérő és csődben lévő kereskedők és iparosok ügyeinek rendezését elvállalja, azt a legnagyobb lelkiismerettel, hártalan szorgalommal és figyelemmel minden körülményre rövid időn belül lebonyolítja. — Egyezségeket esetleges financzirozását magára vállalja. Sürgönyi meghívásra azonnal jelentkeznek. Wien! Állando képviselők. Cim

Fenyvessi Dávid

Rádai-u. 5. sz. Telefon 68-17

Vigyázz!

Kékre festett kirakat

Vigyázz!

Most nagyon olcsón lehet vásárolni női kosztüm kelméket, női fehérneműket, :-: barchetokat, vásznakat, szőnyegeteket. :-:

- 1 mtr. 120 cm. őszi kosztüm kelme 76 .
- 1 " " " kelme kiváló fonom 110 f.
- 1 " " " finom 80 cm. széles tenisz flanel 34 f.
- 1 " Crepon minden szín 80 f.
- 1 " " 140 cm. angol utánzatu kelme 1.60 f.
- 1 vég jó havasi vászon 23 mtrs . 7.98 f.

- 1 drb. finom női ing madapolán 1.50 f.
- 1 " fekete gloth alsó szoknya 2.06 f.
- 1 " finom női háló kabát . . . 1.60 f.
- 1 mtr. zsinór barchet 80 cm. széles 63 f.
- 1 " őszi blouze kelme 32 fl

Ágy garnitúrák, hencsertakarók, fehérneműk, rövidárúk, selymek, diszek. Mintás és sima bársonyok mtr. 1.50. — Nyári árúk vissza maradt, — most meglepő jutányos árakban. — Csipkék alkalmi ruhákra nagy választék. Harisnyák. Paplanok. Tricó-árúk,

Molnár

női divatruház Kossuth- és Batthyány-utca sarók színházzal szemben.

Keztyük, gallérok; himzések.

Pettyes mollok és batisztok.

Wotan

Lámpa

A legjobb és a legtartósabb drótszálas lámpa. Huzott drótszállal 75% árammegtakarítás.

Kapható villanyszerelési üzletekben, villanytelepeken és a MAGYAR SIEMENS-SCHUCKERT-MŰVEK-nél, Budapest, VI., Teréz-körút 36. Gyár-utca 13.

Johann Maria Farina Gegenüber dem Rudolfsplatz

csakis ez a valódi

kölniviz, kölniviz-pouder és kölniviz-szappan.

Kapható drogériákban, gyógyszertárakban és illatszertárakban.

Ne tessék elfogadni

Kölniviz szappant, kölnivizet és poudert, ha nincsen rajta az eredeti és egyedül valódi, de sokszor utánzott JOHANN MARIA FARINA Gegenüber dem Rudolfsplatz. Akkor sem kell elfogadni helyelen és utánzott kölnivizet, kölniviz-poudert és kölniviz szappant, ha az itt jelzett eredeti készítmény nem volna kapható az Ön lakhelyen, mert a világhírű cég magyarországi képviselete:

HOLCZER EMIL ZOLTÁN, Budapest, VIII. ker. Szigetvári-u. 16.

Egyszerű levelezőlapra azonnal válaszol és közli hol szerezhető be az **eredeti minőség.**